

Evropsko leto aktivnega staranja

Splošni družbeni standard in izboljšano zdravstveno varstvo je po vsem svetu pripomoglo k podaljšanju življenja povprečnega človeka, podaljšalo pa je tudi leta zdravega življenja. Otroci so spremenili vlogo: iz cenene delovne sile so postali strošek, zato se hitro znižuje število otrok na rodno žensko. Skratka, družbe se starajo.

Strokovnjaki, ki spremljajo rast svetovnega prebivalstva, že nekaj desetletij opozarjajo načrtovalce razvoja, da bodo morale države zavoljo spremenjenih demografskih razmerij spremeniti veliko strateških načrtov. Razvite države so se resno lotile novih strateških načrtov, katerih bistvo je vprašanje, kako energijo, znanje, izkušnje in modrost starejših ljudi učinkovito porabiti v prid hitrejšega razvoja družbe.

Slovenija se je v drugi polovici dvajsetega stoletja intenzivno posvetila skrbi za bolne in onemogle. Razvili smo domsko varstvo, odprli novo dejavnost oskrbe na domu, ustvarili mehanizme za pomoč družini, ko postane star človek odvisen od okolja (dodatek za pomoč in postrežbo, invalidski dodatek, družinski pomočnik), nič pa nismo naredili za boljšo izrabo možnosti upokojenih.

To je bil tudi razlog, da se je Evropska skupnost odločila leto 2012 posvetiti aktivnemu staranju in medgeneracijskemu sožitju. V Zvezi društev upokojencev Slovenije se temu posvečamo že vsa desetletja po ustanovitvi.

Osnovna dejavnost naših društev je skrb za zdravje članic in članov. Številne kulturne dejavnosti, športna tekmovanja, izleti in letovanja so odsev skrbi naših prostovoljcev - organizatorjev za zdravje svojih vrstnikov in za lastno zdravje. Z uvajanjem medsebojne pomoči v lokalnih skupnostih dokazujemo, da smo lahko še kako koristni sebi, svojem in družbi. Večina lokalnih skupnosti se tega zaveda in pomaga društvom zagotoviti osnovna sredstva za organizacijo aktivnosti. Država ima v tem primeru premalo razumevanja. Za organizacijo prostovoljnega dela in za vodenje prostovoljcev so potrebna sredstva. V novem zakonu o prostovoljnem delu jasno piše, da je treba pokriti stroške, ki jih ima prostovoljec pri svojem delu. Ob skromni članarini, ki jo lahko plačajo čedalje revnejši upokojenci, v društvih delate čudeže.

Mateja Kožuh Novak

vsebina

Obvestila ZDUS	2
Kapitalisti hočejo stanovanja revnejših	4
Pomoč pri razumevanju kratic AOBIS in HELPS	8
Starejši za starejše v Ljubljani	10
ZDUS o volilnih sistemih	11
Malo delo in upokoenci	11
Zanimivo, novo, preberite	12

Seja upravnega odbora ZDUS (stran 12)

Obvestila ZDUS

Zgornje meje vdovske pokojnine

V začetku vsakega koledarskega leta je treba na novo določiti zgornji meji za izplačilo vdovske pokojnine. To je svet ZPIZ tudi storil 10. januarja letos. Zgornji meji sta pogojeni z ugotovljeno višino povprečne pokojnine, izplačane v državi v prejšnjem koledarskem letu, in z višino starostne pokojnine moškega, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe.

Povprečna pokojnina z varstvenim dodatkom je bila v letu 2011 580,61 evra. Tako se lahko od 1. januarja letos izplačuje upravičencem do dela vdovske pokojnine največ 87,09 evra, kar pomeni 15 odstotkov od omenjene povprečne pokojnine. Veljavni znesek najvišje pokojninske osnove je 2.204,64 evra. Odmerni odstotek za moškega s 40 let pokojninske dobe pa je letos 78,50 odstotka. Tako je lahko od 1. januarja letos zgornja meja za izplačilo lastne pokojnine (starostne ali invalidske) in dela vdovske pokojnine 1.730,64 evra.

info.zdus

- Osebe z demenco potrebujejo pomoč.
- Potrebe oseb z demenco.
- Ravnanje z dementskimi osebami.

Naslovi nekaterih delavnic za svojce oseb z demenco, za prostovoljce in potencialne prostovoljce:

- Kako pomagati osebam z demenco in kako dojeti bistvo demence.
- Splošna načela za ravnanje z dementskimi osebami.
- Komunikacija in navezovanje stikov z dementskimi osebami.
- Zaposlitve in aktiviranje oseb z demenco.
- Seznanjanje z osnovami prostovoljskega dela.
- Uvodno usposabljanje prostovoljcev.

Z nami lahko stopite v stik po telefonu na telefonu 051/442 497 ali pišete na e-naslov: anacajanko@hotmail.com

*Komisija ZDUS za duševno zdravje
Ana A.Cajnko, prof., predsednica*

Komisija ZDUS za duševno zdravje vabi k sodelovanju

Komisija ZDUS za duševno zdravje tudi v letošnjem letu nadaljuje s programom RESje. V lanskem letu so člani komisije pripravili vrsto predavanj in izobraževanj za prostovoljce v projektu Starejši za starejše in občane, ki jih zanimajo ta področja.

Naslovi nekaterih predavanj:

- Kaj lahko naredimo sami za boljši spomin.
- Težave, povezane s staranjem – kaj lahko storimo za njihovo zmanjšanje?
- Pomen zgodnjega odkrivanja demence.
- Prepoznavanje znakov demence in odnos do oseb, ki imajo težave s to boleznijo.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Vzajemna samopomoč

Članarina vzajemne samopomoči je v letu 2012 10 evrov (9,70 nakažete, 0,30 obdržite). TRR za nakazovanje članarine je 05100-8011760660. Članarino za leto 2011 in za leto 2012 je treba nakazati za vsako leto posebej zaradi različne višine. Ob nakazilu obvezno priložite seznam članov, za katere nakazujete članarino.

Višina izplačila posmrtnine ostaja v letu 2012 nespremenjena, to je 235 evrov. Zvišanje izplačila posmrtnine je predvideno v letu 2013, vendar o višini še ni bila sprejeta odločitev.

Zadnji rok za nakazilo članarine VS za leto 2011 je 31. maj 2012. Po tem datumu bodo zamudniki izbrisani iz evidence članstva, s tem pa jim tudi ugasne pravica do izplačila posmrtnine.

**Nokia
C2-01**

Redna cena 89⁰⁰ €

Paket 2012 **1⁰⁰ €***

**Samsung
S5610**

Redna cena 114⁰⁰ €

Paket 2012 **10⁰⁰ €***

Lepo je verjeti.

**Praznična
ponudba
za člane ZDUS
do 31. 1. 2012**

Zato vas pri nas čaka praznična ponudba

Paket 2012 v letošnji akciji za samo **20,12 EUR*** vsebuje **503 minut** pogovorov v omrežju Mobitel, **503 minut** v ostala slovenska omrežja, **503 sporočil SMS/MMS** in **503 MB** prenosa podatkov. Skupaj torej 2012 razlogov za srečo.

Izberite novi mobitel do vključno 31. januarja 2012 in ob sklenitvi ali podaljšanju naročniškega razmerja za storitve Mobitel izkoristite **Novoletni naročniški bonus****.

Za več informacij o praznični ponudbi nas obiščite na **prodajnih mestih Telekoma Slovenije**, pokličite na **brezplačno številko 041 700 700** ali **080 8000** ali pišite na **info@mobitel.si**.

*Akcijna ponudba velja do odprodaje zalog ob sklenitvi/podalšanju naročniškega razmerja za storitve Mobitel s Paketom 2012 za 24 mesecev v posebni akcijski ponudbi ZDUS, za vse, ki nimate veljavnega aneksa UMTS št. 14/2005 oz. UMTS št. 14/2005 Povezani (24 mesecev) ali samostojnih aneksov GSM št. 16/2009 oz. GSM št. 16/2009 Povezani (24 mesecev) ali UMTS št. 17/2010 (24 mesecev) ali UMTS št. 18/2011 (24 mesecev) in izpolnjujete ostale pogoje. S sklenitvijo naročniškega razmerja za Paket 2012 Telekom Slovenije, d. d., naročniku zaračuna priključno takso v višini 12 EUR; v primeru spremembe iz obstoječega naročniškega paketa za storitve Mobitel na Paket 2012 pa naročniku zaračuna enkratni znesek v višini 17 EUR. Prodajna ponudba Paketa 2012 velja do 31. 1. 2012 in je objavljena na www.mobitel.si.

**Novoletni bonus lahko povsem prilagodite svojim željam. Izberate lahko med 300 SMS-/MMS-i ali 300 minutami pogovora znotraj omrežja Mobitel ali 300 MB podatkov za paketni prenos podatkov znotraj omrežja Mobitel. Več najdete na www.mobitel.si. Ponudba Novoletnega bonusa velja za zasebne naročnike (fizične osebe, s.p.-je in fizične osebe s posl. dejavnostjo) storitev Mobitel od 24. 11. 2011 do vključno 31. 1. 2012, v skladu s ponudbo, objavljeno na www.mobitel.si.

Slike so simbolične. Cene so navedene v EUR in vključujejo DDV. Telekom Slovenije, d. d., si pridržuje pravico do sprememb cen in pogojev. Za več informacij obiščite Telekomov center, www.mobitel.si ali pokličite na 041 700 700 ali 080 80 00.

Kapitalisti hočejo še stanovanja revnejših!

V projektu Aktivno državljanstvo, ki ga sofinancira Evropska unija, v njem pa ob Zvezi društev upokojencev Slovenije sodelujejo še društvo seniorjev in društvi upokojenih delavcev ministrstva za obrambo in notranje zadeve, so v prostorih državnega sveta v začetku januarja razpravljali o opravljenem delu in nalogah, ki jih čakajo.

Stalni pogovori s poslanci. Peter Toš je v imenu upokojencev opozoril, da se v državi krepi zavest in kritično spoznanje o odtujenosti političnega odločanja in da se demokratičnost izčrpa z volilno pravico ter z občasnim referendumskim soodločanjem, kar pa je daleč od ustavnih načel, da oblast v državi pripada ljudstvu. Snovalci projekta Aktivno državljanstvo zato želijo stalna posvetovanja poslancev z volivci. Peter Toš je poslance, ki so se udeležili posveta, tudi zaprosil, da odprejo poslanske pisarne, upokojence z življenjskimi in poklicnimi izkušnjami in mlade pa pozval, da jih redno, zlasti pa o pomembnih temah seznanjajo s svojimi ocenami in stališči (*celoten govor objavlja mo v okviru na strani 5*).

Študenti in dijaki o državnih štipendijah. Predstavnica študentov, ki so se prav tako udeležili posvetovanja, in predsednica odbora za socialna in zdravstvena vprašanja v študentski organizaciji Anja Krebs je udeležence opozorila, da si njena in dijaška organizacija Slovenije prizadevata, da bi v nasprotju z določili zakona o urejanju pravic iz javnih sredstev dijaki še naprej prejemali državne štipendije. Zakon namreč mladoletnim dijakom z novim letom odvzema državne štipendije, čeprav naj bi jih prejemali do zaključka izobraževanja (do konca srednje šole). S tem je prikrajšanih kakih 18 tisoč dijakov. Študenti nasprotujejo tudi napovedanemu drugačnemu številu članov v gospodinjstvih, saj kar 60 odstotkov študentov iz drugih regij prihaja v kraje, kjer študirajo.

Standardne bivalne površine naj bodo predmet davčnih olajšav! Med pomembnejše sklepe posveta sodi zahteva ZDUS, da poslanci vnesejo v zakon o socialno-varstvenih dajatvah varovalko, ki je državni zbor v prejšnji sestavi ni hotel vnesti, da so standardne bivalne površine, v katerih živi družina, upoštevajo kot davčne olajšave. Politiki, povezani z neoliberalnimi ekonomisti, namreč načrtno znižujejo pokojnine, da bi se lastniki kapitala lahko polastili lastniških bivalnih enot revnejših slojev (več na strani 6 in 7). Poslance so zato pozvali, da mora biti država še posebej občutljiva do demografsko ogroženih področij, da se ljudje od tam ne bodo odseljevali, ampak bodo objekte vzdrževali. V Sloveniji je namreč po zaslugi socializma in Jazbinškovega zakona kar 80 odstotkov starejših od 69 let lastnikov svojih bivalnih enot.

info.zdus

Iz stališč ZDUS do pokojninskega sistema

- Starejši v Sloveniji pričakujemo od načrtovalcev razvoja države Slovenije,
- da bo vsak upokojenec, ki je dosegel polno delovno dobo, dobil pokojnino, s katero bo lahko dostojno živel. Zaradi zniževanja razmerja med delavci in upokojenci bodo morali strokovnjaki začeti razvijati nove modele zbiranja sredstev za prebivalstvo v zadnjem obdobju življenja.
- Starejši zahtevamo, da podjetja in ustanove dosledno izpolnjujejo svoje obveznosti do pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, da se poviša prispevna stopnja podjetij na staro raven, da se uvede stroga finančna disciplina (računska policija) in da država stimulira le tista podjetja, ki zaposlujejo nove delavce. Zahtevamo dosledno izterjavo vseh prispevkov, obremenitev vseh dohodkov, zlasti pa kapitalskih dohodkov.
- Obdavčiti je treba študentsko delo in delo na črno. Predlagamo, da nova vlada 10 do 15 odstotkov odvečnih delavcev v državni upravi (po mnenju strokovnjakov v ministrstvih) preusmeri v inšpekcijske službe, ki so bile doslej načrtno kadrovsko podhranjene.
- Osební dohodki delavcev se morajo nujno povečati, saj po dvajsetih letih izžemanja delavcev med novimi upokojenci ustvarjamo nov val revščine. Lastniki kapitala se bodo morali tudi na tem področju opreti na izkušnje vrstnikov v razvitem svetu, da namreč le spoštovan in upoštevan delavec prispeva vso svojo energijo in znanje v razvoj podjetja.
- Zahtevamo revizijo lastninjenja podjetij in analizo odlivanja denarja v tujino. Zahtevamo učinkovitejši sodni sistem in nujno potrebno spremembo zakonodaje, ki bo omogočila hitrejšo in učinkovitejšo postopke.
- Stroški starejših strmo narastejo v zadnjih nekaj let življenja, ko potrebujejo pomoč okolja. 80 odstotkov zdajšnjih pokojnin ne zadošča za intenzivnejšo pomoč, kar močno obremenjuje njihove potomce. Čim prej je treba sprejeti zakon o dolgotrajni oskrbi. Država je dolžna izoblikovati tak sistem socialnega varstva, ki bo omogočal vsem ogroženim človeka vredno življenje, cenovno in prostorsko dostopnost ter pestrost oblik in vsebin dela. Pri tem mora nevladnemu neprofitnemu sektorju omogočiti, da bo razvijal vse oblike prostovoljstva, zlasti pa prostovoljstva, namenjenega izboljšanju kakovosti življenja najbolj potrebnih.
- Pričakujemo, da bo s 1. januarjem letos začel delovati centralni register premoženja, ki bo omogočal pravičnejšo delitev socialnih transferjev tistim, ki so se znašli v stiski, zlasti pa starejšim ženskam, ki živijo same, saj sodijo med najrevnejšo skupino prebivalstva Slovenije.
- Od države in lokalne skupnosti pričakujemo, da bosta bolj kot doslej pomagali samopomočnim organizacijam starejših, da se bo medsebojna pomoč starejših razvila v polni meri in da bomo lahko strokovno zastavili program alternativnih metod bivanja starejših, saj veliko starejših živi v prevelikih, neudobnih stanovanjih, ki jih ne morejo vzdrževati.

Državljeni za boljšo družbo

Nekaj kritičnih spoznanj. Že vrsto let se v naši državi krepi zavest in kritično spoznanje o odtujenosti političnega odločanja. Ustavno načelo o demokratičnosti naše ureditve je vse bolj omejeno na pravico voliti, po volitvah pa na sodelovanje ali spopade med političnimi strankami. Demokratičnost, ki je izčrpana le s pravico voliti in z občasnimi referendumskim soodločanjem, je daleč od ustavnih načel, da oblast v RS pripada ljudstvu in da ima vsak državljan pravico sodelovati pri upravljanju javnih zadev.

Nekaj več kot dva tedna sta minila od dvajsete obletnice sprejetja naše nove ustave. Sprejeli smo jo plebiscitarno v prepričanju, da bo na njeni podlagi naše življenje boljše in oprto na perspektivo, da združeno gradimo politične odnose, ki bodo v vsaki odločitvi temeljili na volji vseh državljanov. To naj bi zagotavljal politični pluralizem, zlasti pa povezanost političnih strank z njihovimi volivci in članstvom. Toda naš razvoj je šel nekolikanj v drugačno smer. Znane so kritične pripombe enega od očetov slovenske ustave, ki zdajšnje razmere ocenjuje kot strankokracijo, ter pripombe drugih analitikov, ki ocenjujejo parlament za kartel političnih strank.

Izključevanje občanov iz upravljanja javnih zadev. Naše politične stranke še niso dosegle cilja, da so vsi državljani vključeni v upravljanje javnih zadev. Izbor kandidatov za poslance je čedalje bolj odvisen od volje predsednika ali najožjega vodstva posamezne politične stranke, s čemer je bistveno omejena volilna pravica državljanov. Mnoge, za življenje vseh državljanov pomembne politične odločitve so tako sprejete zgolj po volji in interesih ozkih političnih vodstev, ki jim morajo slediti na njihovih listah izvoljeni

poslanci. Enotnost podpore ali zavračanje potrjuje popolno vpetost delovanja poslancev v uveljavljanje stališč posamezne strankarske centrale. Takšna enotnost pri odločanju bi bila razumljiva, če bi bila utemeljena na različnosti programov političnih strank. V vseh drugih primerih pa opozarja na kršitev ustavnega načela, da je vsak poslanec predstavnik vsega ljudstva in da ni vezan na navodila strank, ampak je odgovoren in tudi dolžan odločiti se po svoji vesti.

Nagovor poslancem. Spoštovane poslanke in poslanci! V mandatu, ki se začneja, boste soočeni z izjemno zahtevnimi nalogami. Ne bom jih našteval, saj so vsem znane. Vsem vam v pomoč pri iskanju z interesi vseh državljanov povezanih rešitev za premagovanje nakopičenih problemov želimo snovalci projekta Aktivno državljanstvo organizirati nenehen posvet z vašimi volivci. Vam, našim najvišjim izvoljenim predstavnikom, ki boste s svojim dvigom rok usmerjali tok našega nadaljnjega razvoja in odločali o rešitvah za izhod iz zdajšnjega kriznega stanja, želimo s tem projektom omogočiti povezanost z državljani. Ta doslej zanemarjeni temelj demokratične zgradbe in posveta za odločitev vam bo v oporo, da boste odločitve sprejemali po svoji vesti in ne po navodilih. Zato vas prosimo, da čim prej odprete svoje poslanske pisarne, nosilci projekta, starejši z življenjskimi in poklicnimi izkušnjami ter mladi in v prihodnost zazrti študentski rod pa jih bo redno, zlasti ob vseh pomembnih temah napolnil z zainteresiranimi državljani, z njihovimi ocenami in stališči. Zagotovo delite z nami oceno, da težke odločitve, ki so pred vami, zahtevajo čim večjo vključenost in vpliv vseh državljanov.

Peter Toš

Vzajemnost

Revija ZPIZ in ZDUS

je vaša!

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE

Čakajo vas lepe nagrade:

- za dva nova naročnika – brezplačna polletna naročnina na Vzajemnost;
- za tri nove naročnike – vrednostni boni Mercator za 15 evrov;
- za vsakega nadaljnjega novega naročnika – še po 5 evrov (za štiri naročnike 20 evrov itd).

Vzajemnost
je tudi
lepo darilo!

Starejši so pomembni mnenjski voditelji!

Samo 12 odstotkov starejših od 69 let je zelo omejenih pri svojih dnevniških aktivnostih in samo 15 odstotkov jih je delno omejenih. Torej lahko 73 odstotkov starejših od 69 let še veliko prispeva k reševanju države iz stiske, če bodo mlajše generacije le dale priložnost za to!

Smo pomembna ekonomska baza za mlajše generacije

- Smo večinski lastniki bivalnih enot, s prenosom stanovanj, hiš na otroke omogočamo mladim družinam lažji start v življenje;
- znamo varčevati, smo pomembni varčevalci slovenskih bank;
- smo najpomembnejša pomoč mladim v stiski, zlasti pa tistim, ki se znajdejo med brezposelnimi;
- smo pomembni potrošniki: veliko večino pokojnin in prihrankov porabimo v Sloveniji; več kot 90 odstotkov naših prejemkov se že v enem mesecu vrne v gospodarstvo;
- naše pokojnine so vir plač mlajših generacij, načrtno zniževanje pokojnin znižuje tudi prihodke mlajših generacij;
- s prostovoljnimi delom in s pomočjo potomcem dajemo družbi več, kot od nje dobimo;
- s skrbjo za lastno zdravje kažemo odgovornost do mlajših generacij;
- imamo veliko znanj in izkušenj, ki jih moderni politiki ne znajo uporabiti. Še vedno nas odrivajo od najpomembnejših odločitev, tudi če gre le za problematiko starejših.

V zgodovini človeštva se je velikokrat pokazalo, da družba, ki ne spoštuje starejših in ne zna prisluhniti njihovi modrosti, nima možnosti za samostojno preživetje.

Od novih poslancev državnega zbora zato pričakujemo, da vas bomo redno srečevali v poslanskih pisarnah, da boste pripravljene prisluhniti našim pripombam, svarilom in stiskam in da boste zastopali interese starejših v parlamentu.

Vse mlajše generacije se morajo zavedati, da pomeni ureditev družbe, ki bo spoštovala svoje modre, tudi njihovo lepšo starost.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Slovensko prebivalstvo se hitro stara

Spremenjena razmerja med starostnimi skupinami zahtevajo nujen prevrednotenje vloge posameznih prebivalstvenih skupin in prenovljen, posodobljen načrt medgeneracijskega sožitja.

V Sloveniji nujno potrebujemo celovit, interdisciplinaren strateški program razvoja dolgožive družbe. V nastajanje tega programa se morajo vključiti vse stroke, znanost, politika in nevladne neprofitne organizacije. Prej ko bo nastal tak načrt, manj bo medgeneracijskih trenj.

- Pripraviti moramo nov načrt izobraževanja, ki bo upošteval nove demografske razmere;
- gospodarstvo se mora prilagoditi iskanju rešitev za večjo kakovosti življenja starejših doma;
- država se mora bolj osredotočiti na storitvene dejavnosti, kjer bodo nova delovna mesta;
- starejšim delavcem bo treba zagotoviti njihovi starosti in izkušnjam primerna delovna mesta;
- upokojenim bo treba omogočiti, da se bodo lahko po svojih močeh vnovič vključevali v delovni proces;
- raziskovalci se morajo bolj osredotočiti v raziskovanje potreb in izzivov dolgožive družbe;
- promovirati moramo večjo bivalno mobilnost in racionalno rabo stanovanjskih zmogljivosti Slovenije;
- država se mora osredotočiti v oskrbo na domu, ki bolj kot doma varstvo zadovoljuje potrebe posameznika in družine, na voljo morajo biti različne oblike pomoči, država pa mora spodbujati prostovoljno delo kot pomoč domačim in strokovnjakom.

Zato pozivamo poslance državnega zbora, da od nove vlade zahtevajo, da oblikuje strateški svet za razvoj dolgožive družbe, ki mora poskrbeti, da bodo vsi odgovorni resorji pripravili svoj del načrta.

Bomo pomagali onemoglim in bolnim ali pa jih bomo prepustili samim sebi? 12 odstotkov starejših od 69 let v Sloveniji potrebuje 24-urno pomoč okolja, 17 odstotkov jih občasno potrebuje pomoč okolja. Spričo vse nižjih pokojnin postaja oskrba v domovih za starejše in oskrba na domu za večino starejših predraga. Vedno več starejših postaja zadnja leta življenja hudo finančno breme mlajše generacije.

V Sloveniji nujno potrebujemo zakon o zavarovanju za dolgotrajno nego, ki bo zmanjšal finančni pritisk oskrbe starejših na mlajše generacije.

V zvezi društev upokojencev smo pripravili uporabniško različico zakona o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. V njej dajemo prednost uporabniku, to je tistemu, ki potrebuje pomoč okolja. Uporabnik ali

njegova družina naj izbira obliko pomoči, država pa mora zagotoviti nadzor, da ne bo prihajalo do zlorab onemoglih.

Zakon je nujen prav zaradi hude finančne stiske države, lokalne skupnosti, družine in posameznika, saj bo:

- v oskrbi starejših omogočil nova delovna mesta;
- zmanjšal bo stisko srednje generacije, ki skrbi za svoje onemogle starše;
- omogočil večjo kakovost življenja starejših v zadnjih letih življenja;
- omogočil bo varno starost generacijam, ki jih starost še čaka.

V domskem varstvu je nered.

Med posameznimi domovi so velike razlike v cenah in to ne le med zasebnimi in javnimi domovi, ampak tudi med javnimi domovi.

Starejši v Sloveniji, ki smo zgradili zdajšnje domove, imamo pravico do enakopravnega odnosa, ko gre za cenovno dostopnost domov:

- mreža domov, ki nastajajo brez pravega reda, ne zadovoljuje potreb prebivalstva;
- ponekod je domov preveč, a so zlasti zasebni nedosegljivi za revnejše sloje, v velikih centrih in okoli njih pa je domov premalo;
- domovi zaračunavajo kot nadstandardne tudi storitve, ki jih zakonodaja uvršča med standarde pri gradnji domov.

Zakonodajalec mora nujno uskladiti tehnične in cenovne standarde:

- domovi za starejše morajo odpreti vrata prostovoljcem, kar še zlasti velja za oddelke z dementnimi varovanci. Prostovoljci potrebujejo poseben odnos države in ustanov do svojega dela, da bodo lahko vztrajali v svojih prizadevanjih in da bodo delali kakovostno;
- starejši moramo soodločati pri podelitvah koncesij zasebnim domovom;
- država mora predstavnikom starejših kot potencialnih uporabnikov domov omogočiti, da bodo trajno preverjali kakovost storitev v domovih;

Revščina prizadene vedno več starejših in njihovih otrok!

- polovica pokojnin je manjših od 527 evrov;
- 40 odstotkov upokojencev (201.404) dobiva pokojnino, manjšo od 500 evrov, od tega je 96.054 starostnih upokojencev;
- 130.293 upokojencev dobiva od 400 do 500 evrov pokojnine;
- 39.856 upokojencev dobiva od 300 do 400 evrov pokojnine;
- 19.962 upokojencev dobiva od 200 do 300 evrov pokojnine;
- invalidsko upokojeni dobivajo od 29 do 70 evrov invalidskega dodatka;
- samo 46.579 upokojenih dobiva varstveni dodatek.

Kako naj s takimi dohodki preživi tretjina starejših, ki živijo sami?

Po novem zakonu o socialnovarstvenih dajatvah bo vsaj tretjina prejemnikov varstvenega dodatka izgubila dodatek. Kako bodo preživeli tisti, ki bodo imeli dohodek nekaj evrov nad mejo za pridobitev socialne pomoči?

Starejši na cesti že prosijo za kruh!

Nizke pokojnine ogrožajo tudi družine prejemnikov. Pri ljudeh z nizko pokojnino je bistveno večjo verjetnost, da imajo tudi njihovi otroci

plače nižje od 500 evrov ali da so brezposelni.

Politiki se morate zavedati, da vsakogar od nas čaka starost!

Ne računajte na varčevanje za starost, saj so osebni dohodki vsaj polovice prebivalstva tako nizki, da ne morejo varčevati!

Modrost pride s starostjo

Zakaj odločate brez nas? Ali res ne potrebujete nobene dobre misli in predloga, kako spraviti državo iz stiske, v kateri se je znašla?

Socialno-ekonomski svet odloča o pomembnih zadevah, ne da bi pri tem sodelovali starejši, pa čeprav predstavljajo velik del prebivalstva.

Od novih poslancev državnega zbora pričakujemo zakon, ki bo zvezi društev upokojencev kot največji organizaciji civilne družbe omogočil sodelovanje v socialno-ekonomskem svetu.

Zahtevamo spremembo zakona o državnem svetu!

Zdajšnji zakon onemogoča nevladnim neprofitnim organizacijam, ki se v državi najbolj odzivajo na stisko in tegobe prebivalstva, da bi volile svoje predstavnike v državni svet.

- Invalidov je 100 tisoč. V vladi imajo urad za invalide.
- Mladih je 100 tisoč. V vladi imajo svoj urad za mladino.
- Starejših nas je 350 tisoč. Zakaj v vladi še nimamo svojega urada? S svojo modrostjo lahko največ prispevamo k odločitvam vlade.

Veliko število lastnikov bivalnih enot je bogastvo za državo in družbo

- Starejši se ne moremo znebiti vtisa, da politiki v povezavi z neoliberalnimi ekonomisti načrtno znižujejo pokojnine, da bi se lahko lastniki kapitala polastili lastniških bivalnih enot revnejših slojev.
- Lastniki so najboljši gospodarji svojega premoženja.
- Veliko število mladih družin, ki dobijo bivalne enote od staršev, pomeni razbremenitev države in hkrati višji začetni standard mladih družin.
- V Sloveniji je po zaslugi socializma in tako imenovanega Jazbinškovega zakona kar 80 odstotkov starejših od 69 let lastnikov bivalnih enot.
- Zahtevamo trdnejša zagotovila države, da ne bo zasegla bivalnih enot dedičem, če bodo ti živeli v podedovanih bivalnih enotah.
- Poslance DZ bomo prosili, da dosežejo, da bo v zakon o socialno-varstvenih dajatvah vnesena varovalka, ki je DZ v prejšnji sestavi ni hotel vnesti.
- Starejši podpiramo čim prejšnji sprejem davka na nepremičnine, ki bo omogočil polnjenje državne blagajne, vendar zahtevamo, da so standardne bivalne površine, v katerih živi družina, predmet davčnih olajšav.
- Država mora biti hkrati občutljiva do demografsko ogroženih območij, da se ljudje od tam ne bodo odseljevali, ampak bodo vzdrževali objekte.

info.zdus

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

AOBIS in HELPS

pomoč pri razumevanju kratic

V življenju se večkrat zatečemo k poimenovanju določenih nalog in opisov področij ali projektov s pomočjo sestavljenih gesel ali akronimov. Skratka, uporabljamo kratice. Taka uporaba večinoma predvideva določeno predznanje tistih, ki jih skušamo obvestiti o zadevi. Zakaj? Pogosto zamenjamo pomen kratic in tako zamenjamo tudi vsebine. Zato želimo pojasniti kratice AOBIS in HELPS, ki predstavljata dva samostojna, a močno povezana projekta.

AOBIS - promocija alternativnih oblik bivanja za starejše.

Približno pet let je tega, kar smo se v Sloveniji seznanili z idejo o alternativnih oblikah bivalne infrastrukture za seniorje (na kratko AOBIS). Zamisel in projekt sta bila večkrat predstavljena. Prek Inštituta RS za socialno varstvo smo leta 2009 oddali ustrezen krajši elaborat tudi ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Koncepti in vsebine so bile predstavljene tudi na festivalih za tretje življenjsko obdobje in drugje. Splošen cilj projekta je najti zglede in urediti poskusne rešitve za alternativne načine bivanja v tretjem ali četrtem življenjskem obdobju, da bi tako ustrezno uredili bivalne razmere seniorjem, ki želijo bivati v kolektivnih bivališčih ali v posebnih stanovanjskih skupnostih.

V času zdajšnje krize se je pokazalo, da so že doseženi nekateri cilji na področju institucionalne oskrbe v kolektivnih gospodinjstvih. V letu 2010 je bilo na ta način oskrbovanih 16 tisoč starejših.

Zanje je na institucionalni način skrbelo 8 tisoč zaposlenih, pretežno javnih uslužbencev. Splošna, domača in tudi evropska ocena je, da je treba take oblike postopoma deinstitucionalizirati in se opreti na skupnostno lokalno oskrbo s kombinacijo oblik, v katerih je dominantno kolektivno gospodinjstvo, in na medsebojno prostovoljstvo v isti generaciji.

Za lažje razumevanje AOBIS: Vizija stanja za 2020 (hipotetično, kaj bi radi dosegli do leta 2020).

Slovenija je poleg znanih institucionalnih oblik varovanja in nege starejših na domu in v kolektivnih domovih razvila še druge oblike oskrbovanega in varnega bivanja starejših, ki temelje na sobivanju v povezanih seniorskih gospodinjstvih, na skupnem medsebojnem prostovoljnem izmenjavanju storitev in samopomoči. Ta kolektivna seniorska gospodinjstva zaradi tega na novo organizirajo svoje življenje in bivanje. Preselijo se v novo skupno bivališče, če je to seveda potrebno in smotno. Ob ustreznih zakonodaji in samoorganizaciji seniorskih stanovanjskih in bivalnih skupnostih in ob pomoči prostovoljskih organizacij in drugih udeležencev so alternativne oblike v sosedstvih postale prezahtevna oblika skrbi in nege za seniorje in tudi druge skupine, ki to želijo ali potrebujejo. Temu ustrezno je obnovljena bivalna infrastruktura seniorskih gospodinjstev in zgrajene so bile nove prilagojene bivalne enote.

Skupno in na združništvu temelječe sobivanje seniorskih in drugih skupin in povečanih socialno in ekonomsko utemeljenih gospodinjstev v ustreznem podpornem okolju je deležno tudi javne pomoči in razumevanja. Institucionalne oblike in institucije so se postopoma preoblikovale in se same organizirajo ter spodbujajo alternativne oblike sobivanja starostnikov ter drugače prizadetih v tako imenovano »community based-care« ali na skupnostno (sosedsko) podprto skrb za starejše.

Vsi, tudi na pristojnem ministrstvu govorijo o potrebnih spremem-

bah pri oskrbi starejših seniorjev. Tudi Evropa je v 2008 in 2009 govorila o tem, ko še ni bilo materialne krize socialne države in je med štiri stebre varovanja pred revščino postavila ureditev bivanja in stanovanj. Zdaj smo v krizi, kot je še ni bilo in zato naj bi ustavno določili skupno mejo porabe za socialno politiko. Čas za alternativne rešitve je dokončno napočil. Zagotovo bo zdaj prišlo do sprememb tudi na področju oskrbe in gradnje kolektivnih bivališč. Ugotavljali smo, da je za tako ravnanje potrebna promocija in seznanjanje tistih skupin seniorjev, ki hočejo izboljšati ali prilagoditi svoj bivalni standard novim potrebam. Pripravili smo strategije in opomnike, ki naj bi pomagali seniorjem po 50. letu (ali ko jim odrastejo otroci) pri razmisleku o svoji prihodnosti, ko bodo imeli na voljo le še s 60 odstotkov svojih nekdanjih prihodkov. Pojavil se je problem promocije ankete iz raziskave v Kopru in podatki iz projekta Starejši pomaga starejšemu so pokazali, da so spremembe hude, odpor velik, saj se večina boji pravočasnega odločanja ali noče o tem razmišljati, ob tem pa tudi še nimamo dobrih praks, po katerih bi se lahko zgledovali. Zatorej je potrebna promocija, svetovanje in osveščanje. Seveda to veliko stane in svetovanja ne moremo organizirati samo za alternativne oblike bivanja. Ljudem je treba ponuditi in opisati vse možne načine oskrbe in nege, predvsem pa jih napotiti na mesta, kjer jim lahko svetujejo. Gotovo so to lahko naša društva in socialne službe, vendar tega doslej še niso storila v obsegu, kot smo pričakovali. A so v nekaterih občinah vendarle začeli. Povsod kjer se združujejo seniorji predvsem v društvih, je dobro urediti svetovalnice za reševanje težav in za organiziranje življenja na drug način.

HELPS - Meddržavni pregled inovativnih praks bivanja in oskrbe starejših. V mednarodni projekt HELPS smo se vključili predvsem zato, ker smo v njem prepoznali možnost večje promocije. HELPS je akronim za Transnational Review of Innovative Practices of Housing and Care Solutions for Elderly and Vulnerable People in Central European Cities ali po naše za Meddržavni pregled inovativnih praks bivanja in oskrbe starejših in ranljivih skupin v srednjeevropskih mestih. Projekt ima več sestavin; pri nas smo zaradi potreb po svetovanju in promociji izbrali področje svetovanja, druge države pa druga področja. Jeseni nameravamo skladno s tem projektom odpreti prvo svetovalnico za izboljšanje bivanja starejših.

V projektu poleg ZDUS sodeluje še 11 partnerskih organizacij iz Italije (vodilni partner iz Trsta), Avstrije, Češke, Madžarske, Nemčije, Poljske in Slovaške. Konec decembra 2011 je bil prvi projektni sestanek v času predsedovanja Poljske EU v Poznanju, naslednji pa bo konec marca v Trstu.

Mislím, da smo s tem nalogo osveščanja in komuniciranja za alternativne oblike bivanja za starejše zastavili zelo visoko in nadnacionalno ter da bomo pri tem uspešni predvsem tudi pri domačih potrebah. Bojimo pa se, da samo pojasnjevanje, kaj je načelno mogoče in kdo naj v čem pomaga, ne bo dovolj. Tu je zastal koncept AOBIS in tudi veliki, dobro izobraženi igralci na tem področju – kot so javni stanovanjski zavodi in podjetja ter socialni ter drugi organi in zasebni sektor. Morda bo na novo pot krenil tudi AOBIS, saj posod iščemo nove strategije in načrte ter zmanjšujemo javno porabo.

Tomaž Banovec

Brez muje se čevelj ne obuje

Umrla je ženska, ki sem jo obiskovala zadnja leta. Ni bila sorodnica, tudi posebna prijateljica ne in nisem je obiskovala kot prostovoljka, ampak sem hodila redno k njej zato, ker ni imela nikogar. Srečala sem jo pred desetletjem na nekem mestnem govejem žuru, opremljenim, s harmoniko, pečenicami in alkoholom. Kdo ve zakaj sva se začeli pogovarjati in se povezali, a od takrat sem jo obiskovala. Izkazalo se je, da je preprosta upokojena fizična delavka iz tobačne tovarne. Njena pokojnina ni segala čez današnjih 400 evrov, a nova država ali pa Jazbinšek sta ji omogočila, da je v obrokih odkupila manjšo podstrešno garsonjero in vanjo postavila na obroke kupljen televizor in nekaj gospodinjskih aparatov. Ven ni hodila, razen k zdravniku. Prijateljic ni imela, po upokojitvi so kar izginile iz njenega življenja. Imela pa je sladkorno bolezen, krčne žile, pa nekaj, čemur so v starih časih rekli naduha. Kaj vse potrebuje tak osamljen in od ljudi in boga pozabljen človek, si lahko vsak misli sam.

Tega ne pišem, da bi osvetljevala humano delovanje prostovoljcev in prostovoljk, ki obiskujejo podobne osamljene in bolne ostarele ljudi, ampak zato, ker ob njeni smrti razmišljam o množici ljudi, ki v zadnjem delu življenja ne naredijo zase tako rekoč nič. Moja, zdaj že pokojna varovanka je rekla, da se ji ne ljubi, ko sem jo spodbujala, naj se vpiše v društvo diabetikov ali v društvo upokojencev, ki prireja izlete in pohode, ki ima dvorano za telovadbo, pevski zbor, ki pritegne k sodelovanju še tako velikega ljudomrzneža ... Ko je še lahko sama hodila po stopnicah v četrto nadstropje z vrečko hrane, je bil še čas, da bi lahko šla v prijetni družbi nabirat gobe, borovnice, regrat, koprive in druga zelišča, iz katerih bi si potem kuhala zdravilni čaj, ampak ne, ona je vedno rekla, meni se ne ljubi.

Brati in pisati je znala le za silo, televizija je bila edina njena družba,

polikane in poslikane TV voditeljice pa njene edine prijateljice. Potem jo je počasi napadla starostna demenca in to je bil žalosten čas tako zanjo kot zame.

Malo sem si očitala, da ne znam prav spodbuditi te okorne ženske k aktivnejšemu življenju, ampak v sosednji ulici je bilo še huje. Tam se je v posteljo ulegel eden največjih slovenskih skladateljev in iz nje ni več vstal. Menda zato, ker je imel srčni napad in se je bal novega. Žena, ki ga je preživela, mu je stregla skoraj 25 let. Na koncu je bil le še gmota, človek s spremenjenim značajem (ne na bolje) in njegova zgarana žena si je prav oddahnila, ko je umrl. Tega sicer ni rekla na glas, a smo vsi to vedeli.

Človek je nagnjen k lenobi, ampak prav zato smo narejeni tako, da imamo slabo vest. Večinoma si ne popuščamo in se trudimo ohranjati vitalnost, brusimo možgane s križankami, mišice s sprehodi, pa v družbi prijetnih ljudi in z dobro voljo.

Brez dobre družbe starejši postane zagrenjen in včasih tudi hudooben. In ker dobra družba ne pride sama od sebe trkat na domača vrata, si jo moramo pravočasno poiskati sami in jo pridobiti. To je eden najpomembnejših korakov za izgubljene. Če nikamor drugam, je pot v društvo upokojencev vedno odprta! Potem pa kakor kdo, po želji in zmožnostih.

To je lahko pomemben korak k aktivnemu staranju, o čemer se zadnje čase toliko govori, pa nihče prav ne ve, kaj vse naj bi to bilo. Aktivno staranje, to je osebni napor, ki preprečuje možganom, da bi se v samotni polenili pred televizorjem. Po tem pride na vrsto vseživljenjsko učenje, aktivno državljanstvo in kar je še temu podobnih dejavnosti.

A kot rečeno, treba se je potruditi. Saj kot pravimo Slovenci - brez muje se še čevelj ne obuje!

Lada Zei

NOVO! Družinsko avto zavarovanje

Prihranite lahko tudi 400 EUR.

Družinski popusti odslej članom družine omogočajo prihranek v višini najvišjega bonusa, ki ga ima kateri izmed družinskih članov. Izkoristite ugodnosti družinske bonitete!

Več info na:

www.adriatic-slovenica.si

AdriaticSlovenica
Zavarovalna družba d.d. • Članica Skupine KD Group

Starejši za starejše v Ljubljani

Mestna občina Ljubljana je s svojimi sredstvi omogočila korak, s katerim naj bi vseslovenski projekt Starejši za starejše - za višjo kakovost življenja doma dobil nov zagon tudi v Ljubljani.

Projekt sicer dobro napreduje po vsej Sloveniji, zdi pa se, da v mestnem okolju, še zlasti v prestolnici napreduje prepočasi. Ne po krivdi tistih, ki si v 12 ljubljanskih društvih upokojujencev že nekaj let prizadevajo obiskati čim več starejših od 69 let in pomoči potrebnim to pomoč tudi zagotoviti, ampak bolj zavoljo razmer, v katerih ljudje živijo v mestu. Na podeželju drug drugega poznajo. Bolj ali manj vedo, kdo je doma v kateri hiši, kar hitro zvedo, ali je kdo zbolel, čigav otrok je odšel na študij v mesto, kateri babici so tako opešale moči, da komaj še kdaj pride posedet pred hišo. Večinoma se zavedo, da nekoga ni bilo iz hiše že več kot teden dni, in se sprašujejo, ali je zdrav, morda kaj potrebuje ... In prej ko slej kdo potrka pri njem.

V mestu pa je drugače. V blokih živijo družine druga ob drugi, ne da bi se poznale, ne da bi si pred hišo veselo voščile dobro jutro. Zdaj, ko je zima, se mnogi bojijo snega, ker se bodo spet z lopatami bojevali za 'svoje' parkirno mesto, da ga ne bi, komaj očiščenegega, zasedel kdo drug.

V mestu živi veliko ljudi, ki so osamljeni in jim je edina družba kanarček, lačna muca z dvorišča in seveda televizor, ko pa postaneš slaboviden, pa radio. Potem pride bolezen in osamljen človek nima nikogar, ki bi mu prinesel mleko iz trgovine, nikogar, ki bi potrkal na njegova vrata in vprašal, ali kaj potrebuje. Še huje - tudi če bi že kdo potrkal, mu osamljeni ne bi odprl, kajti kdo pa naj bi bil ta, ki trka? Trkanje ali zvonec ne pomenita nič dobrega. Ne pismonoša, ne inkasant ne zaideta več k vratom osamljenega človeka. Pismonoša ne sme, inkasanti pa so izginili. Prodajalci knjig in druge robe od vrat do vrat tudi izumirajo ali pa ostajajo pred zaklenjenimi vhodnimi vrati stolpnice.

Mislili smo: našli bomo nekoga v bloku, ki bo povedal, ali je kdo sam in ostarel, ki potrebuje pomoč. Pa smo se uštel: tudi če smo našli jezično žensko, ki bi po svoji naravi lahko bila hišnica, nismo izvedeli ničesar. Tudi ona nima pojma, kdo pravzaprav živi v 'njeni' veliki hiši. Blokovi in stolpnice pa je v spalnih naseljih mest veliko. Veliko več, kot si mislimo. Rešitev smo torej videli v 'seznamih', kot na kratko imenujemo statistične podatke o državljanih, njihovih rojstnih datumih in naslovih. Take sezname (že) imajo društva, ki v vseh manjših občinah Slovenije uresničujejo program Starejši za starejše. Društvo upokojujencev je z županom sklenilo pogodbo in se zavezalo, da bo varovalo podatke, potem pa so prostovoljke šle na pot in obiskale ljudi, ki so že praznovali svoj 69. rojstni dan. Župani so ugotovili, da imajo od tega samo koristi.

V mestu pa to ni šlo skozi, češ da to ne gre. Ne gre in ne gre. Ne vprašajte me, kolikokrat je bila dr. Mateja Kožuh Novak pri mestnem županu, kolikokrat pri podžupanu, kolikokrat pri informacijski pooblaščenki Nataši Pirc Musar. Končno se je pot odprla prav pri njej. So načini, je rekla, dala navodila in zdelo se je, da bo šlo. Žal pa moram povedati, da kljub Musarjevi v Ljubljani še vedno nismo prišli dlje kot do praga in trnove pregrade na njem ...

Medtem smo si sami izmislili način, s katerim bi vendarle lahko odprli vrata tistih, ki so osamljeni in potrebni pomoči, pa tudi tistih, ki ne vedo, da jim država lahko pomaga, če zaprosijo za to. A zaprositi za pomoč je treba, tudi če ti je nerodno. Kako to storiti, no, v tem so veščje in izšolane naše prostovoljke. Način, ki smo si ga izmislili v ZDUS, je mesto podprlo. MOL je odobril projekt in ga tudi financiral, s katerim skušamo

prek medijev z njim seznaniti prebivalce Ljubljane. V zadnjih treh mesecih letošnjega leta boste našli članke o tem v vseh večjih revijah in časnikih - od Naše žene do One in Slovenskih novic, pa tudi v spletnih časopisih in revijah so profesionalne novinarke zavihale rokave, na radiu lahko slišite govoriti o tem projektu vsaj trikrat na teden in potem še devetkrat v ponovitvah, o njem pripovedujejo koordinatorke prostovoljk, prostovoljke same in seveda tisti, ki so že bili deležni pomoči. V pripravi je informativna zloženka, ki jo bodo prostovoljke raznesle po domovih, pa tudi reklamo na nacionalni TV bomo videli. Vse to naj bi pomagalo odpirati vrata tistih, ki bodo začutili prednosti projekta Starejši za starejše - za višjo kakovost življenja doma. Pozivamo vsa DU, na katera se bodo obrnili kandidati in kandidatke za prostovoljce, da jih sprejmete, jih poučite in izobrazite o delu pri projektu in s poskusnim delom ocenite, ali so primerni za tovrstno delo. Če jih boste odklanjali, se bo to širilo med ljudmi in bodo še večje težave pri pridobivanju prostovoljcev. Prav tako prosimo društva, da ne odklanjajo ljudi, ki prosijo za pomoč, pač pa skušajo poiskati nekoga, ki jim bo pomagal. Na Slovenski filantropiji zbirajo podatke o ljudeh in organizacijah, ki so pripravljene občasno pomagati. Pokličite jih po telefonu ali pa pogledajte spletno stran, kjer piše, kako so ljudje pripravljene pomagati. Še vedno pa ostaja pred nami tista visoka trnova ograja, ki jo bomo morda preplezali prihodnje leto. Kot pravijo - upanje ugasne zadnje.

Lada Zei

ZDUS za oskrbo na domu

Vsi starejši želijo preživeti zadnje dni življenja v domačem okolju. Nočejo domske oskrbe, ker se tam prežita bolezen in smrt, želijo ostati v stiku z življenjem svojih najbližjih.

Oskrba na domu je rešitev, ki jo razvija Evropa, kako pa mi? V Sloveniji je oskrba na domu premalo, ne narašča po strateških načrtih, ni enotne doktrine ponudbe in plačevanja za oskrbo. Razlike v količini oskrbe na domu med pokrajinami so več kot trikratne.

- Sedem odstotkov starejših od 69 let, ki živijo v lastnih gospodinjstvih, je resno oviranih v vsakodnevnih aktivnostih, 15 odstotkov jih je delno oviranih. Vsi ti ljudje potrebujejo pomoč okolja, da bi zadnja leta pred smrtjo lahko živeli človeka vredno življenje.

- V letu 2009, za katero imamo zadnje podatke o številu uporabnikov oskrbe na domu, je to vrsto pomoči dobivalo 6.502 uporabnikov, od tega 5.675 starejših od 69 let, kar pomeni, da dobiva to pomoč le blizu 10 odstotkov tistih, ki jo potrebujejo.

Oskrba na domu je zelo pomembna pomoč družinam, ki skrbijo za onemogle starše in kronične bolnike. Z zniževanjem vrednosti pokojnin pada plačilna sposobnost starejših, zato se mnogi odpovedujejo pomoči, kar pomeni slabšo kakovost življenja njih in njihovih družin. Kljub temu, da sta v letu 2009 občina in država krili 69 odstotkov stroškov oskrbe na domu, se ljudje zanjo ne odločajo, ker je za mnoge med njimi še vedno predraga. Morda prav zato v Sloveniji najbolj potrebujemo zakon o malem delu.

info.zdus

ZDUS

o volilnih sistemih

Strankarski vrhovi odločajo, kdo bodo poslanci, zato med ljudmi narašča nezadovoljstvo z zdajšnjim volilnim sistemom. Zveza društev upokojencev Slovenije je povabila strokovnjake, da predstavijo prednosti in pomanjkljivosti volilnih sistemov v Evropi, da bi tako civilna družba lahko pripomogla k spremembi zakona o volitvah v državni zbor. Posvet je bil pripravljen v skladu s projektom Starejši za skladni razvoj dolgožive družbe.

Zbor je nagovoril predsednik državnega zbora dr. Gregor Virant, ki se je pridružil mnenju, da je treba zakon o volitvah v državni zbor narediti bolj prijazen volivcem, zatrem pa je prof. dr. Franci Grad nanizal temeljne značilnosti sodobnih volilnih sistemov. Prof. dr. Ciril Ribičič, nekdanji ustavni sodnik, se posveta sicer ni udeležil, je poslal pisni prispevek, v katerem je zapisal, »da je bil pred volilno nedeljo čas, ko smo se ukvarjali z vprašanjem, kdo se bo znal bolje prilagoditi zdajšnjemu volilnemu sistemu, in manj z vprašanjem, kako ta sistem spremeniti. Marsikdo je po volitvah namreč obtoževal volilni sistem, njegove slabosti in nelogičnosti. Priznati moramo,« je nadaljeval Ribičič, »da so kritike upravičene: volitve se dogajajo tako, kot da volivci izbiramo med posamezniki, vendar gre vsak naš glas strankam in drugim listam in lahko prispeva k izvolitvi kandidata, ki ga nismo hoteli podpreti. Do resnih pozitivnih premikov,« je še napisal dr. Ribičič, »pa bi vodila uvedba nemškega volilnega sistema dveh glasov. Po njej vsako s prvim glasom dokončno izbira poslanca iz svoje volilne enote, z drugim pa izbira med listami strank in zagotavlja njihovo sorazmerno zastopanost.«

O številu mandatov, ki gredo posamezni kandidatni listi, odloča število glasov ali delež glasov volivk in volivcev, ki so jih oddali za listo v volilni enoti. Ali drugače povedano, stranka s posamezno kandidatno listo doseže toliko poslanskih sedežev v parlamentu, kolikšen je njen delež glasov za kandidatno listo v volilni enoti (za 1 mandat v volilni enoti približno 9 odstotkov glasov).

Stranke torej dobro vedo, v katerem volilnem okraju jim bo šel mandat, enako dobro pa to vedo kandidatke in kandidati, še zlasti že večkrat izvoljene poslanke in poslanci. Slednji namreč praviloma vztrajajo, da so vedno znova na kandidatnih listah razvrščeni v iste volilne okraje, kar sicer je povsem legitimno, manj »legitimno« ali vsaj neustrezno pa je njihovo delovanje med mandatom, ko se premnogi ravnavajo kot poslanci določenega volilnega okraja, kot predstavniki volivk in volivcev iz tega volilnega okraja in ne volivk in volivcev volilne enote, ki so glasovali za kandidatno listo, na kateri so kandidirali.

V DZ je zastopanih več političnih opcij ali strank, zastavlja pa se vprašanje, kako so predstavljeni interesi vseh družbenih skupin in kakšna je kakovost izražanja splošnega, skupnega in ne nazadnje nacionalnega interesa. Stranke pri oblikovanju kandidatnih list ne sledijo temu, da bi njihova kadrovska ponudba čim bolj ustrezala strukturi volivk in volivcev, temveč se po logiki večinskega sistema odločajo za tiste kandidate in kandidatke, za katere ocenjujejo, da bodo v posameznem volilni dosegli kar najboljši rezultat.«

V razpravi so sodelovali še dr. Slavko Gaber, ki je govoril o pasteh uvedbe večinskega volilnega sistema v Sloveniji, mag. Matevž Krivic in prof. dr. Ivan Kristan, ki je razmišljal o predlogu kombiniranega volilnega sistema, ki ga je DS predlagal leta 1996, ter poslanec prejšnjega sklica državnega zbora Miran Potrč.

Ob koncu posveta so udeleženci sprejeli sklepe, ki poudarjajo, da bo

potrebno zdajšnji volilni sistem spremeniti ali dopolniti, povečati vlogo državnega sveta in spremeniti zakonodajo tako, da poslanci ne bi mogli več predlagati referendumov. Rezultati referenduma naj bodo veljavni le, če se referendumu udeleži vsaj polovica volivcev.

V sklepah so zaprosili zato predsednika državnega zbora dr. Gregorja Viranta in vodje poslanskih skupin, da spremembe zakona o volitvah v državni zbor uvrstijo na prednostni seznam nalog v letošnjem letu in sklenili pozvati k sodelovanju uveljavljene strokovnjake v Sloveniji, da bi tako med dvema predlogoma našli najboljšo rešitev in jo posredovali državnemu zboru v sprejem. Vsekakor pa mora ta predlog upoštevati tudi možnost absolutnega preferenčnega glasu, novi zakon o volitvah v državni zbor pa naj uveljavi tudi možnost odpoklica poslanca sredi mandata.

info.zdus

Malo delo in upokojenci

Vsako življenjsko obdobje na svoj način človeka zaznamuje in oblikuje, prinaša svoje radosti, pa tudi bolečine. Na starost gleda večina s strahom, še toliko bolj, če nas družba izključuje iz vsakdanjega dela in življenja. Kljub napredku je slika o starih ljudeh še vedno popačena in polna predsodkov. Na vsakem koraku se sicer navzven kaže humanost, v resnici pa so starejši v mnogih življenjskih okoliščinah obravnavani zgolj kot drugorazredni državljani. V starosti pa se krepi potreba po tem, da bi bili nekomu potrebni, saj ko človek dobi občutek, da ga drugi potrebujejo, se mu vrmeta pogum in volja do življenja. Znanje in pridobljene izkušnje ne izginejo z dnevom upokojitve, ampak se še oplemenitijo z človeško modrostjo, ki je v veliki meri prav osnova za uspešnost posameznega projekta, ustanove in celotne družbe. Večina upokojencev se želi aktivno starati, kar pomeni, da želimo po upokojitvi s svojim znanjem in izkušnjami pomagati sebi, mlajši generaciji in državi. Ne želimo tega početi neurejeno in s tem širiti sivo ekonomijo, zato se zavzemamo, da bi z sprejetjem zakona o malem delu uveljavili najbolj sprejemljive rešitve za to naše zanimanje.

Naše pokojnine niso darilo družbe ali države, ampak pridobljena pravica iz aktivne delovne dobe, zato je pokojnina pravica upokojenca in je ne sme zmanjševati nobeno delo po upokojitvi. Prav je, da je vsako delo, ki ga bomo opravili upokojenci, ustrezno obremenjeno z dajatvami, seveda v primerni višini in ne kot redno delo. Svojo korist od take oblike mora najti posameznik, delodajalec in država.

Ko se upokojenec odloči, da se bo po upokojitvi vključil v delo, ne sme pomeniti, da se mora zavoljo tega ponovno aktivirati in postati del aktivnega prebivalstva.

Dela upokojencev s pomočjo možnosti, ki naj bi jih določal zakon o malem delu, ne smemo gledati zgolj kot socialno potrebo posameznega upokojenca, ampak kot potrebo, ki mu zagotavlja dostojno aktivno staranje in občutek, da je družbi še koristen. Upokojitev namreč težko prizadene predvsem tiste, ki so bili ustvarjalni, ki so imeli svoje delo radi, ki so v njem uživali in našli smisel življenja.

Upokojenci upamo, da bo zakon o malem delu čim prej vnovič v razpravi in tudi sprejet.

Mirko Miklavčič

Zanimivo, novo, preberite

Seja upravnega odbora ZDUS.

Osrednjo točko januarske seje UO ZDUS, to je obravnavo in sprejem finančnega načrta za letos, so razpravljavci predstavili

na februarsko sejo. Predsednica dr. Mateja Kožuh Novak jim je razdelila osnutek predloga v enaki višini kot lani, februarja pa naj bi ga dopolnili in sprejeli s pripombami in s predlogi s terena.

Potrdili so tudi predlog kadrovske komisije ZDUS, da priznanja za 50 let uspešnega dela sprejmejo štiri DU, za 60 let uspešnega dela pa 46. Seznanili so se še s poslovanjem blagajne vzajemne samopomoči.

Sporočilo, ki je prostovoljcem polepšalo dan.

Predsednica komisije ZDUS za duševno zdravje Ana A. Cajnko je posredovala v objavo pismo, ki je njej in njenim prostovoljcem in prostovoljkam polepšalo dan in jim potrdilo, da ne delajo v prazno.

»Novo leto bomo oskrbovanci našega doma pričakali z velikim upanjem, da bo kmalu pomlad, kajti po dolgih dveh letih so končno ta mesec le uredili okolico doma, ki je bila zaradi nedokončane gradnje v soseski videti kot po potresu.

Oskrbovanci doma smo še poslušali predavanje domskega zdravnika psihiatra, ki pa nam ni bilo všeč, saj je večkrat poudaril, da so za dementne bolnike domovi edina in najboljša rešitev, saj se tako ničesar ne zavedajo ali zavedamo. Ganila pa nas je pripoved gospe J., ki ima mamo v domu starejših v Gornji Radgoni. Že res, da je dom nov in zgrajen po vseh načelih domskega varstva, a bolj kot to jo je prevzelo ozračje. Tega lahko ustvari samo človek. 'Čudoviti ljudje, od direktorja do negovalcev!' je dejala.«

Ana A. Cajnko se v imenu prostovoljk in prostovoljcev zahvaljuje vsem za prijazne spodbude in za nasvete, ki jih je dobila na odprtem telefonu in po e-pošti. Njej in sodelavcem je bilo toplo, ko so slišali in prebrali, da delajo prav!

info.zdus

V Logatcu so odprli medgeneracijski center zdravja.

»Že pred štirimi leti, ko je Mestna zveza upokojencev Ljubljana odprla center dnevnih aktivnosti starejših, smo se odločili, da bomo nekaj podobnega imeli tudi v Logatcu,« je ob odprtju medgeneracijskega centra zdravja povedal predsednik društva upokojencev Logatec Ladislav Puc.

In želja se jim je izpolnila, čeprav je bilo potrebno veliko dela in denarja. Vse je moralo opraviti društvo samo, saj je občina snedla svojo obljubo, da bo prispevala del sredstev. Na pomoč so jim priskočili le nekateri donatorji.

12

Prostore za druženje, ki skupaj z dvorano obsegajo blizu 160 kvadratnih metrov, so uredili v kletnih prostorih društva. Stavba, kjer je sedež društva, je namreč njihova last in je tako velika, da so v njej tudi gostinski prostori, ki jih oddajajo za najemnino.

Družili pa se ne bodo le člani društva in starejši prebivalci Logatca. Kot pove že ime, se bodo tu vrstile različne dejavnosti in prireditve za vse občane – torej gre za pravi center medgeneracijskega sodelovanja. In ker je eden od namenov tovrstnih centrov tudi podaljševanje zdravega življenja, kot je na slovesnosti ob odprtju poudaril Marijan Sedmak, predsednik AGE (evropskega združenja institucij za starejše), so v Logatcu poudarili zdravje že v imenu centra.

Prireditve pa je tudi jasno ponazorila medgeneracijsko druženje in sožitje, saj so nastopili otroci iz vrta, osnovnošolci, malo starejši in še starejši pevci, plesalci, muzikantje, humoristi ...

info.zdus

Ustavimo nasilje nad starejšimi ženskami!

V projektu STOP VI.E.W. je ZDUS pripravil pogovor o nasilju nad starejšimi ženskami, da bi tako zbral podatke in pripravil podlage za izobraževanje prostovoljcev v DU, ki bo potekalo po vsej Sloveniji od februarja do avgusta 2012. Pogovora se je udeležilo 16 predstavnikov nevladnih organizacij in drugih institucij, sekretarka skupnosti centrov za socialno delo, regijske koordinatorice za preprečevanje nasilja, predstavnika policije, predstavnica patronažnega varstva iz Maribora, predsednica društva za nenasilno komunikacijo in predsednica sekcije varnih hiš, materinskih domov in drugih sorodnih organizacij pri Socialni zbornici Slovenije. Udeleženci pogovora so pripravili sklepe posveta.

info.zdus

STOP VI.E.W.
Stop Violence Against Elderly Women

Spoznavni sestanek predsednikov komisij

Na začetku leta je predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak sklicala prvi sestanek (novih) predsednikov komisij ZDUS. Po uvodni predstavitvi in seznanitvi z delom posameznih komisij so sprejeli sklep, da se bodo sestajali vsake tri mesece.

Na sestanek so prišli: Marija Miladinović - komisija za socialna vprašanja, Amalija Šiftar - komisija za bivanjski standard, Jožica Puhar - komisija za mednarodne odnose, Anton Kotar - komisija za kulturo, Ana Cajnko - komisija za duševno zdravje, Vida Karolina Rozman - komisija za kadrovske in organizacijske zadeve, Alenka Magjar - komisija za informatiko, Emil Hedžet - statutarna komisija, Mihael Majerle - komisija za šport, Andrej Jus - komisija za tehnično kulturo, Dunja Obersnel Kveder - komisija za zdravstveno varstvo, Janko Deželak - komisija za gospodarstvo, Vida Bogataj in Lada Zei - komisija za izobraževanje in informiranje, opravičila pa se je Anka Tominšek, predsednica komisije za pokojninsko politiko.

Udeleženci sestanka so sprejeli predlog predsednice ZDUS, da bo vsaka komisija pripravila po eno okroglo mizo na leto o temi, ki jo bo sama izbrala in nanjo povabila predstavnike nevladnih organizacij in upokojenca.

Poročilo in program dela za leto 2012 komisije ZDUS za šport, rekreacijo in gibanje

• Sestali smo se 15. julija 2011 in pregledali poročila pokrajinskih zvez o poteku pokrajinskih športnih iger. Žal vse pokrajinske zveze niso poslale poročil ali pa s precejšnjo zamudo, tako da smo izgubili ves mesec julij, da smo zbrali podatke, ki smo jih potrebovali za izvedbo prvenstev 2011.

• V avgustu so potekale priprave na izvedbo državnih prvenstev v mesecih septembru in oktobru.

• Državna prvenstva so bila dobro pripravljena. Na vseh smo zagotovili po enega spremljevalca izmed članov prejšnje sestave komisije, ki so nato pisno poročali komisiji.

Soglasna ocena je, da so bila državna prvenstva v nasprotju s prejšnjimi leti v celoti uspešno izvedena, kar gre zahvala tako organizatorjem kot njihovim pokrajinskim zvezam. Postavljeni so novi, precej višji standardi, ki pa jih bo treba spoštovati tudi v prihodnje.

• Čeprav smo nameravali ob koncu leta pripraviti poseben bilten o dejavnosti komisije med leta, do tega nismo mogli storiti zaradi kadrovske težave, upamo pa, da nam bo to uspelo v letu 2012.

• Zastale so tudi aktivnosti na področju množične rekreacije in gibalne kulture, kar nas tudi čaka v letošnjem letu.

Mihael Majerle

Vsaka komisija mora delo v minulem letu opisati na pol tipkane strani, hkrati pa v štirih alinejah popisati področja dela komisije. Predsedniki so dobili trajno nalogo, da poiščejo strokovnjake na področju, ki ga pokriva komisija, in jih povabijo k sodelovanju. L. Z.

Poročilo in program dela za 2012 komisije ZDUS za duševno zdravje

Komisija je imela v minulem letu 6 sej.

Predavanja in izobraževanja s področja demence in preventive. Lani je komisija pripravila 12 predavanj in izobraževanj po projektu Starejši za starejše in v dogovoru z DU in društvi, ki so jih povabili k sodelovanju.

Druge aktivnosti:

- prek elektronskih in pisnih medijev ZDUS smo seznanjali svoje in oboje o možnostih in vrstah družbene pomoči;
- prek spletne strani in foruma RESje smo posredovali informacije in odgovore na vprašanja svojcev in drugih občanov;
- iskali smo nove načine in oblike informiranja;
- na odprti telefon smo dobili 197 klicev svojcev, ki so prosili za nasvete ob težavah, s katerimi se srečujejo pri skrbi za demenčne osebe;
- poglobili smo sodelovanje z organizacijami in društvi na področju medgeneracijskega povezovanja;
- aktivno smo se vključevali v pripravo in oblikovanje zakonov in predpisov, ki neposredno ali posredno zadevajo urejanje pravic s področja duševnega zdravja;
- sodelovali smo z varuhom človekovih pravic, s komisijami, z delovnimi skupinami ZDUS in društvi, ki delujejo na področju preprečevanja nasilja nad starejšimi in zaščite človekovih pravic obolelih;
- vplivali smo na zmanjšanje kršitev človekovih pravic obolelih in se zavzeli za imenovanje zastopnikov obolelih in za civilni nadzor nad uresničevanjem skrbi za obolele v institucijah in zunaj njih;
- se povezovali s projekti in delovnimi skupinami ZDUS, ki delujejo na področju preprečevanja nasilja nad starejšimi.

Program dela za leto 2012

- Nadaljevali bomo s predavanji in izobraževanji po DU in tudi zunaj njih;
- vključili se bomo v projekt varuha človekovih pravic o državnem preventivnem mehanizmu za varstvo oseb, ki jim je bila odvzeta prostost;
- izdali bomo zgoščenko, namenjeno svojcem demenčnih oseb in drugim ter jo ponudili lokalnim radijskim postajam;
- pripravili bomo zgibanko za starejše, ki želijo čim dlje ohraniti dober spomin;
- še v naprej se bomo povezovali z vsemi programi, projekti ZDUS in širše skupnosti.

Ana A. Cajnko

V 3. življenjskem obdobju na Debeli rtič!

Privoščite si zdrav in aktiven oddih na najlepšem delu slovenske obale, na Debelem rtiču! Ko vstopite na Debeli rtič, vstopite v svet morja, sonca, zelenega mediteranskega parka, predvsem pa v sproščujoče okolje naših nastanitvenih objektov. Naj se vaša skrb za zdravje začne!

Bogata ponudba storitev

Naš center zdravja in dobrega počutja vam priporoča fizične aktivnosti, ki bodo pomladile vaš um in telo. Izkušnje so nam pokazale, da je kakovost življenja starejših odvisna zlasti od telesnih, duševnih in umskih funkcij. Vsakdanja telesna aktivnost in uravnotežena prehrana vzdržuje telesno in umsko funkcijo starejšega človeka.

Prav z avtorji tega smo pripravili poseben zdravstveni paket za upokojence, ki vključuje merjenje krvnega pritiska, ugotavljanje ravni krvnega sladkorja in holesterola v krvi ter strokovno svetovanje o potrebnih ukrepih vsem s povišanimi vrednostmi. Poudarek je na pomembnosti zdrave prehrane in redne telesne aktivnosti za krepitev zdravja in povečanju kakovosti življenja, je pa tudi pogoj za preprečevanje srčno-žilnih bolezni in za njihovo uspešno zdravljenje. Pri brezplačnem posvetu pri zdravniku vam bomo svetovali, s čim lahko izboljšate vaše psiho-fizično počutje ter katere terapije in aktivnosti so za vas koristne.

Vsi navdušenci zdravega življenja in gibanja boste zagotovo uživali na sprehodih ob morju in plaži ter po borovem gozdičku. Pri nas imamo še zunanji bazen z morsko vodo, oddaljen 500 m morske

obale, številna športna igrišča, pot za nordijsko hojo, trim stezo ter sprehajališča v prekrasnem, 7 ha velikem mediteranskem parku, ki predstavlja oazo miru in brezskrbnosti. Imamo polovični olimpijski bazen s prečiščeno in ogrevano morsko vodo, fitness, lahko boste uživali v savnah, kopelih s toplimi in hladnimi oblogami ...

Zdravniki so si že desetletja enotni: zdravljenje v Mladinskem zdravilišču in letovišču Rdečega križa Slovenije Debeli rtič združuje pozitivne vplive zdravilnih učinkov morske vode, prijetnega in blažilnega sredozemskega podnebja in strokovne oskrbe.

Kaj lahko že danes storite za kakovostno starost?

Telo: 10 minut razteznih vaj že zjutraj v postelji, vsaj 30 minut hoje ali kolesarjenja, ureditev gredice na vrtu, plavanje. Privoščite si ples, morda vadbo joge ali izlet v naravo in masažo. Gibanje na svežem zraku bo pomladilo vaše telo in duha.

Duša, miselna vadba: učenje in ponavljanje novih vsebin. Preberite članek ali zgodbo in ju obnovite s svojimi besedami, izberite eno ali dve manj znani besedi in si ju zapomnite, rešite križanko, uredite nekaj starih fotografij in ob njih napišite komentarje.

Čustva: morda za začetek dovolite sebi, da se imate radi, mirno pa to lahko rečete tudi komu drugemu.

Družba: poklepetajte s prijateljem, povabite ga na čaj, morda na ogled predstave ali filma – bistveno je, da sprejmete druženje.

ZDRAVSTVENI PAKET ZA UPOKOJENCE

z brezplačnim posvetom pri zdravniku

do 5. aprila 2012

Cena na osebo v dvoposteljni sobi z vključenim 10-odstotnim popustom

5-dnevni paket 126,90 evra

Dodatni dan 27 evrov

Doplačilo za enoposteljno sobo na dan 10 evrov

Doplačilo za polni penzion na dan 8 evrov

Doplačilo za turistično takso je 1,01 evra na osebo na dan.

Cena vključuje

- namestitev v dvo- ali triposteljni sobi (TWC, telefon, brezžični internet)
- 5-krat polpenzion (večerja – zajtrk)
- prost vstop v notranji bazen s prečiščeno in ogrevano morsko vodo
- uporabo fitnes centra
- uporabo trim steze (17 postaj) in steze za nordijsko hojo
- brezplačno izposojlo palic za nordijsko hojo
- brezplačen posvet pri zdravniku
- 4 zdravstvene storitve: merjenje krvnega pritiska, merjenje kisika v organizmu, merjenje sladkorja v krvi, merjenje holesterola v krvi
- rekreacijo po programu Ostanimo čili: vodno vadbo ali vodno aerobiko (od torka do sobote), ogled parka in vrta dišavnic (sreda), sprostitveno urico (ponedeljek), gibalno urico (četrtek)

Posebni popusti za otroke v sobi z dvema odraslima:

- en otrok do dopolnjenega 11. leta **brezplačno**
- drugi otrok do dopolnjenega 11. leta **30 odstotkov**

Ideje za izlete

- kopanje s kosilom ali večerjo
- 2 uri kopanja in kosilo - upokojenci 16 evrov
- 4 ure kopanje in kosilo - upokojenci 18 evrov, otroci 10 evrov
- Celodnevna karta in kosilo/večerja - upokojenci 22 evrov

Dodatne informacije

Za vse dodatne informacije lahko pokličete na tel. št.: 05/909 70 00 ali pa nam pišite na e-pošto:

repcija.mzl@mzl-rks.si

repcija.mzl@mzl-rks.si

Več informacij lahko najdete na spletni strani:

www.zdravilisce-debelirtic.org

Pri nas imamo kakovostne programe za ljudi v tretjem življenjskem obdobju.

Pričakujemo vas!

Preprosto in prijetno

s kartico ZDUS-Diners Club

Krasno, pa še popust imava!

TAKOJŠNJI POPUSTI PRI BLAGAJNI

Kaj naročiva Božičku?

Strošek ogrevanja in ostale večje stroške, lahko razdelite na obroke.

Babi, presenetil te bom kot že 20 let ne!

BOGAT NAGRADNI PROGRAM DINERS CLUBA

NA 12 OBROKOV

50 % POPUSTA PRI GURMANSKI VEČERJI, VIKENDU V TERMAH IN ŠEVELIKO VEČ

